

**Svar på fråga 2024/25:707 av Josef Fransson (SD)
Meritokrati på svenska lärosäten**

Josef Fransson har frågat mig hur jag arbetar med att värna den meritokratiska ordningen på svenska högre lärosäten.

Förtjänst och skicklighet är utgångspunkten för alla anställningar inom offentlig verksamhet i Sverige. I högskolelagen (1992:1434) och högskole-förordningen (1993:100), som reglerar verksamheten vid statliga universitet och högskolor, framgår krav på behörighet och bedömningsgrunder vid olika anställningar inom högskolan. Där framgår också krav på anställnings-förfarandet, t.ex. i fråga om när sakkunnigbedömning ska göras. Utifrån den nationella regleringen ansvarar universitet och högskolor för att organisera sina lokala meriteringssystem.

Lärosätena har arbetsgivaransvaret och därmed ansvaret för rekrytering och karriärvägar. För att stärka lärosätenas arbete med strategisk rekrytering har regeringen i propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop.

2024/25:60) aviserat en ny karriärstödssatsning vid Vetenskapsrådet och, kopplat till denna, ett nytt incitament för att arbeta med strategisk rekrytering i form av en ny indikator inom ramen för lärosätenas forskningsanslag. I propositionen betonar regeringen att rätt kompetens i högskolan är en nyckel till att åstadkomma excellent forskning och en långsiktig förutsättning för lärosätenas verksamhet. Lärosätenas arbete med rekrytering och karriärvägar är därför av stor strategisk vikt.

Regeringen framhäver även att för att svenska lärosäten ska attrahera de bästa forskarna krävs att rekrytering sker i öppen konkurrens utifrån meriter och med transparens. Det behöver finnas tydliga karriärvägar som premierar excellens i varje steg. För att Sverige fortsatt ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation måste dessutom lika villkor för likartat arbete och meriter gälla för kvinnor och män. Om de akademiska karriärvägarna inte vilar på meritokratiska grunder blir doktorand- och forskaranställningar mindre attraktiva. De med bäst meriter riskerar att inte söka anställningar och på sikt minskar då rekryteringsbasen. Jämställdhet inom högskolesektorn är därför viktig för kvalitet i utbildning och för excellent forskning så att Sverige inte ska riskera att gå miste om excellent forskning och banbrytande forskningsrön.

Detta är en förutsättning för att svenska lärosäten ska kunna konkurrera om talanger och därmed ge förutsättningar för

utbildning och forskning av hög kvalitet, som kommer samhället till nytta.

Stockholm den 28 januari 2025

Johan Pehrson